

Supplerende samlenotat forud for rådsmøde (almindelige anliggender) den 27. juni 2023

6. Europa-Parlamentets forslag til fordeling af sæder i Europa-Parlamentet 2024-2029

KOM-dokument foreligger ikke

| *Revideret udgave af samlenotat af d. 17. maj 2023. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.*

1. Resumé

Europa-Parlamentets institutionelle udvalg (AFCO) behandler aktuelt et udkast til et forslag om fordelingen af sæder i Europa-Parlamentet i næste valgperiode 2024-2029. Forslaget har til formål at fastsætte det samlede antal sæder i Parlamentet samt fordelingen heraf blandt medlemsstaterne med respekt for princippet om degressiv proportionalitet. Endvidere lægger forslaget op til at reservere pladser til transnationale lister. Regeringen har sympati for bestræbelserne på at rette op på nuværende skævheder i fordelingen af sæder ift. princippet om degressiv proportionalitet, men justeringer med henblik herpå bør ikke øge det samlede antal af sæder i Europa-Parlamentet. Samtidig vil regeringen arbejde imod, at der reserveres 28 af de uallokerede sæder i Europa-Parlamentet til transnationale lister i fordelingen af sæder.

| *Det svenske EU-formandskab har oplyst, at der kan komme en drøftelse af Europa-Parlamentets fordeling af sæder i valgperioden 2024-2029 på rådsmødet for almindelige anliggender (GAC) den 27. juni. Det sker på baggrund af vedtagelsen af Europa-Parlamentets betænkning på Europa-Parlamentets plenarforsamling den 15. juni 2023.*

2. Baggrund

Europa-Parlamentet fremsætter i forbindelse med hver valgperiode forslag til fordeling af sæder i Europa-Parlamentet. Den nuværende fordeling af sæder i Europa-Parlamentet i valgperioden 2019-2024 er fastsat af Det Europæiske Råd i juni 2018. Aktuelt er der i alt 705 medlemmer af Europa-Parlamentet, idet kun et begrænset antal af Storbritanniens tidligere sæder (28 ud af 76) blev omfordelt efter Brexit mhp. at rette op på skævheder, der var opstået i takt med befolkningsudviklingen. Danmark har pt. 14 sæder.

Forslaget behandles efter en særligt proces, jf. TEU art. 14 stk. 2, hvor Europa-Parlamentet har initiativret. Det Europæiske Råd vedtager på baggrund heraf enstemmigt – og med forudgående godkendelse fra Europa-Parlamentet – afgørelse om Europa-Parlamentets sammensætning.

Fordelingen af sæder i Europa-Parlamentet skal ske i overensstemmelse med de principper, der er fastsat i TEU art. 14 stk. 2. Her fremgår, at Europa-Parlamentet skal bestå af repræsentanter for Unionens borgere, at antallet af medlemmer ikke må overstige 751, og at borgerne repræsenteres degressivt proportionalt med en minimumstærskel på 6 medlemmer for hver medlemsstat samt et maksimum for medlemsstater på 96 pladser.

Europa-Parlamentet har endnu ikke vedtaget sit forslag til fordeling af sæder for perioden 2024-2029. Parlamentets institutionelle udvalg (AFCO-udvalget) forhandler aktuelt om et udkast, der dog er forsinket og for indeværende ventes vedtaget på Parlamentets plenar i juni 2023.

Parlamentets forslag til fordelingen af sæder for den kommende periode ventes således vedtaget væsentligt senere, end hvad der tidligere har været tilfældet, hvilket vil give anledning til en mere komprimeret proces efterfølgende.

Det svenske EU-formandskab har oplyst, at der kan komme en drøftelse af Europa-Parlamentets fordeling af sæder i valgperioden 2024-2029 på rådsmødet for almindelige anliggender (GAC) den 27. juni på baggrund af vedtagelsen af Europa-Parlamentets betænkning på Europa-Parlamentets plenarforsamling den 15. juni 2023.

3. Formål og indhold

Det kommende forslag har bl.a. til formål at sikre overholdelse af princippet om degressiv proportionalitet¹. Sammenholdt med den seneste udvikling af befolkningstal for EU-medlemsstater bryder den nuværende sammensætning af sæder i Europa-Parlamentet i seks tilfælde princippet om degressiv proportionalitet. Det foreliggende udkast til forslaget søger at udbedre disse uoverensstemmelser ved at tilføre yderligere sæder til Europa-Parlamentet med henblik på at undgå tab af pladser for nogen medlemsstater. Konkret lægger udkastet derfor op til at tilføre 11 nye sæder til Europa-Parlamentet fordelt på 9 medlemsstater, hvilket medfører samlet 716 sæder. Se tabel 1 for overblik over det foreliggende udkast til fordeling af sæder for valgperioden 2024-2029. Det bemærkes, at Danmark tilgodeses ved den foreslåede justering med ét ekstra sæde til i alt 15.

¹ Europa-Parlamentet definerer degressiv proportionalitet som følger: Forholdet mellem de enkelte medlemsstaters indbyggertal og antal pladser inden afrunding til hele tal skal variere i forhold til deres respektive indbyggertal på en sådan måde, at hvert enkelt medlem af Europa-Parlamentet fra en mere folkerig medlemsstat repræsenterer flere borgere end hvert enkelt medlem fra en mindre folkerig medlemsstat, og omvendt, at jo større en medlemsstats befolkning er, jo mere ret har den til et stort antal pladser.

Tabel 1: Udkast til forslag fra Europa-Parlamentet om fordeling af sæder for valgperioden 2024-2029

	Indbyggertal 2022 ²	Nuværende tildeling af pladser	Nuværende ratio befolkning/pladser	Ny tildeling af pladser	Ny ratio befolkning/pladser	Yderligere pladser under den nye tildeling
Tyskland	83 203 320	96	866 701	96	866 701	
Frankrig	67 842 582	79	858 767	79	858 767	
Italien	59 607 184	76	784 305	76	784 305	
Spanien	47 432 805	59	803 946	61	777 587	2
Polen	37 654 247	52	724 120	52	724 120	
Rumænien	19 038 098	33	576 912	33	576 912	
Nederlandene	17 734 036	29	611 518	31	572 066	2
Belgien	11 631 136	21	553 864	21	553 864	
Grækenland	10 603 810	21	504 943	21	504 943	
Tjekkiet	10 545 457	21	502 165	21	502 165	
Sverige	10 440 000	21	497 143	21	497 143	
Portugal	10 352 042	21	492 954	21	492 954	
Ungarn	9 689 010	21	461 381	21	461 382	
Østrig	8 967 500	19	471 974	20	448 375	1
Bulgarien	6 838 937	17	402 290	17	402 290	
Danmark	5 864 667	14	418 905	15	390 978	1
Finland	5 541 241	14	395 803	15	369 416	1
Slovakiet	5 434 712	14	388 194	15	362 314	1
Irland	5 060 004	13	389 231	14	361 429	1
Kroatien	3 862 305	12	321 859	12	321 859	
Litauen	2 805 998	11	255 091	11	255 091	
Slovenien	2 107 180	8	263 398	9	234 131	1
Letland	1 875 757	8	234 470	9	208 417	1
Estland	1 331 796	7	190 257	7	190 257	
Cypern	904 700	6	150 784	6	150 784	
Luxembourg	643 648	6	107 275	6	107 275	
Malta	520 971	6	86 829	6	86 829	
I alt (befolkning og pladser)	447 533 143	705		716		11
GENNEMSNIT (procent)			634 799		625 046	

Endvidere lægger det foreliggende udkast til forslaget op til at reservere sæder til transnationale lister, hvilket Europa-Parlamentet har stillet forslag om i forbindelse med forslaget revision af valgloven, fremsat i maj 2022. Forslag om revision af valgloven behandles nu på teknisk niveau i Rådet. Forslaget om fordeling af sæder i Europa-Parlamentet tager højde for en evt. vedtagelse af transnationale lister i EP-valgloven ved at lægge op til, at der reserveres 28 sæder til

² Som fastlagt ved Rådets afgørelse 2016/2353

medlemmer valgt ind via en transnational valgkreds – med forbehold for vedtagelsen af den nye valglov.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

På Europa-Parlamentets plenarforsamling torsdag d. 15. juni, vedtog dets medlemmer en betænkning med forslag til fordeling af sæder i Europa-Parlamentet (2024-2029).

Europa-Parlamentet har hermed vedtaget at foreslå at øge antallet af sæder til 716 i alt. Der lægges dermed op til, at Danmark tilgodeses med et ekstra sæde, således at Danmark i næste parlamentsperiode vil have 15 valgte parlamentsmedlemmer.

Derudover lægger Europa-Parlamentet op til at reservere 28 sæder til parlamentsmedlemmer, der i fremtiden måtte vælges på transnationale lister i en fælleseuropæisk valgkreds.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Europa-Parlamentsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 293 af 7. marts 2022) regulerer valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet. Loven implementerer EU's valglov, der udarbejdes af Europa-Parlamentet med vedtagelse i Rådet og alle medlemsstaters godkendelse.

7. Konsekvenser

Hvis betænkningen vedtages, betyder det, at Danmark vil få et ekstra 15. sæde sammenlignet med de 14 sæder Danmark har i indeværende valgperiode. Ved Europa-Parlamentsvalget i 2024 vil den danske valgkreds i så fald have 15 sæder, der fordeles proportionalt. Derfor vil det kommende forslag have lovgivningsmæssige konsekvenser i form af en ændring af den danske Europa-Parlamentsvalglov, såfremt det vedtages.

Forslaget forventes at have statsfinansielle konsekvenser via EU's budget. Udgifterne til løn og tillæg til MEP'er samt udgifter til assistenter mv. estimeres til ca. 4,8 mio. kr. årligt. Såfremt der tilføres 11 ekstra sæder mhp. at sikre degressiv proportionalitet, vil den samlede udgift for Danmark være ca. 1,2 mio. kr. årligt, idet Danmarks finansieringsandel er ca. 2,3 pct.

Såfremt der reserveres 28 af de uallokerede sæder til transnationale lister og indføres en ændring af EU's valglov, estimeres udgiften for Danmark at udgøre i alt ca. 4,4 mio. kr. årligt. Det bemærkes, at finansieringen af evt. merudgifter til Europa-Parlamentet i perioden frem til 2027, jf. dansk linje til EU's budget, skal ske inden for de afsatte lofter til administration i EU's flerårige finansielle ramme. Det er i skønnet lagt til grund, at alene udgifterne til aflønning og kompensation mv. af MEP'er og deres assistenter påvirkes af et ændret antal MEP'er, mens øvrige omkostninger antages at være uændrede.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingssituationen i Rådet er fortsat under afklaring. Det forventes, at enkelte lande foretrækker at bibeholde det aktuelle antal sæder. Samtidig forventes det, at en række medlemsstater vil være imod en fordeling af sæder, der indebærer, at de vil få reduceret deres antal sæder. Endvidere ventes enkelte medlemsstater at finde, at de ikke er tilstrækkeligt repræsenteret med den nuværende fordeling.

Hvad angår forslaget om at reservere 28 af de uallokerede sæder til MEP'er, der skal vælges ind via transnationale lister, har en række medlemsstater – i regi af drøftelserne om Parlamentets forslag til en ny valglov, der skal bane vejen for transnationale lister – udtrykt bekymring for, at man hermed vil svække borgernes tilhørsforhold til deres repræsentanter i Europa-Parlamentet. Der er dog enkelte lande, der er åbne over for transnationale lister og omvendt mener, at en fælles EU-valgkreds vil styrke snarere end svække de europæiske borgeres tilhørsforhold til EU.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter princippet om degressiv proportionalitet og har sympati for bestræbelserne på at få rettet op på de skævheder, der pt. gælder for visse medlemsstater. Regeringen finder, at justeringer i udgangspunktet ikke bør medføre et øget antal sæder i Europa-Parlamentet, og at justeringer derfor bør foretages inden for de nuværende 705 pladser. Regeringen er opmærksom på, at det kan være svært at få opbakning til en fordeling af sæder, som fratager nogle medlemsstater deres nuværende sæder.

Hvad angår en transnational valgkreds, finder regeringen, at EU's demokratiske forankring og legitimitet først og fremmest kommer og fortsat bør komme fra medlemsstaterne. Hertil kommer, at forslaget juridisk set bør behandles i regi af forslaget til en ny valglov, før der kan reserveres sæder for den kommende valgperiode. Derudover vurderes det hensigtsmæssigt at friholde et antal sæder i Europa-Parlamentet til eventuelle kommende udvidelser i EU. På denne baggrund vil regeringen arbejde imod, at der reserveres sæder til transnationale lister i det kommende forslag om fordeling af sæder i Europa-Parlamentet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. maj, hvor sagen blev forelagt til tidligt forhandlingsoplæg.